

для економіки України : Матеріали міжнар. наук.-практ. конференції. – Тернопіль, 2007. – С. 68-71.

3. Максимова В.Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку / В.Ф.Максимова. – К.: АВРІО, 2005. – 264 с

4. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: видання 2006 року / Пер. з англ. мови О.В.Селезньов, О.Л.Ольховікова, О.В.Гик, Т.Ц.Шарашидзе, Л.Й. Юрківська, С.О. Куліков. – К.: ТОВ «ІАМЦ АУ «СТАТУС», 2006. – 1152 с.

УДК 657.6

Рудницький В.С.,
д.е.н., професор, завідувач кафедри аудиту,
Львівська комерційна академія,
Зих Вітольд,
магістр,
Малопольська вища школа економічна, Польща

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТУ В ПОЛЬЩІ

На поч. ХХ ст. у Польщі з розвитком її економіки намітилась певна тенденція до зростання кількості професійних бухгалтерів. Їх підготовка здійснювалася в економічних навчальних закладах та спеціальних курсах. До другої світової війни підготовку кадрів з бухгалтерського обліку та контролю здійснювали:

- річні курси для бухгалтерів в містах Варшаві і Лодзі;
- курси для бухгалтерів та ревізорів в Познані;
- вищі курси бухгалтерів в Катовіцах;
- курси для бухгалтерів-початківців у Варшаві, Львові, Гдині і Любліні.

Вищезазначені курси діяли під патронатом Союзу бухгалтерів Польщі. Особи, які закінчили курси бухгалтерів, отримували право на працю бухгалтера. Разом з тим діяльність Союзу бухгалтерів Польщі у довоєнний період не привела до прийняття законів “Про бухгалтерський облік ” і “Про аудиторську діяльність”.

У перших повоєнних роках в умовах занепаду економіки спостерігалися певні спроби відновлення діяльності Союзу бухгалтерів Польщі. У 1946 році було створено Товариство бухгалтерів Польщі. Одночасно організовувалися курси з бухгалтерського обліку в умовах централізованої планової економіки.

При Міністерстві фінансів Польщі функціонувало Бюро організації і методології бухгалтерського обліку. Проте в 1949 році ліквідовано Товариство бухгалтерів Польщі, так як діюча влада вважала його діяльність недоцільною. За цих умов професійні бухгалтери створювали секції в рамках Польського Економічного Товариства.

У березні 1957 року було заново зареєстровано Товариство бухгалтерів Польщі як єдиної організації професійних бухгалтерів цієї країни.

Важливим етапом розвитку і становлення професійного бухгалтера (аудитора) в Польщі було прийняття спеціальної постанови Ради Міністрів Польщі за № 187 від 12 травня 1959 року щодо дипломованого незалежного аудитора. Отримати диплом незалежного професійного бухгалтера (аудитора) в даний період могли особи, які:

- мали вищу економічну або юридичну освіту і не менш 5 років практичного стажу роботи в бухгалтерії, або не менш 2 років стажу головного бухгалтера. Особи, які мали середню спеціальну освіту повинні були мати практичний стаж роботи в фінансово-бухгалтерській службі не менше 8 років;

- здали екзамен на дипломованого професійного бухгалтера (два етапи екзамену, 10 спеціальних предметів).

Титул професійного бухгалтера (аудитора) надавав міністр фінансів з подання Державної екзаменаційної комісії в розрізі таких спеціальностей, як: промисловість, будівництво, сільське господарство, торгівля і бюджет.

В цей період сертифіковані професійні бухгалтери (аудитори) мали право здійснювати контроль і складати висновки про річну фінансову звітність підприємств різних галузей, а також проводити експертизи на завдання суду або прокуратури та слідчих органів. За таких обставин професійних бухгалтерів не можна вважати незалежними аудиторами, так як більшість з них працювали одночасно на підприємствах та організаціях на посадах керівників фінансово-бухгалтерських служб.

У 1989 році перехід від командно-адміністративної системи до ринкових відносин призвів до суттєвих змін у системі обліку і спонукав до створення інституту незалежних сертифікованих аудиторів. 19 жовтня 1991 року Сейм Республіки Польщі прийняв Закон “Про перевірку і публічність фінансових звітів”. Прийняття цього Закону було обумовлено вимогами директиви Європейського Союзу та МСБО і МСА. На підставі цього закону незалежний аудитор повинен зареєструватися в реєстрі “Krajowej Izby Biegłych Rewidentów” (KIBR), що є прототипом Аудиторської Палати України.

Органами управління аудиторською діяльністю в рамках “KIBR” є: з’їзд аудиторів Польщі, який проводиться кожних чотири роки; а також “Krajowa Rada Biegłych Rewidentów” (Спілка аудиторів Польщі), “Krajowa Komisja Rewizyjna” (Ревізійна комісія) і “Rzecznik Dyscyplinarny” (Дисциплінарна комісія).

Перші зміни до Закону “Про бухгалтерський облік” і Закону “Про аудиторську діяльність” були внесені у 1994 році. Розвиток ринкових відносин у Польщі зумовив подальші зміни до цих законів у 2000 році, зокрема, 21 вересня 2000 року прийнято Закон “Про внесення змін до Закону “Про аудиторську діяльність”” (Dz.U. № 89, roz. 992), а 9 листопада до Закону “Про бухгалтерський облік”(Dz.U. № 113, roz. 1186).

Таким чином роль і значення аудиту в Польщі залежить від зміцнення ринку капіталів, створення об’єднаних підприємств, поглиблення приватизаційних процесів і участі підприємств у міжнародній співпраці, а також вступу Польщі до Європейського Союзу. Послуги аудиторів повинні супроводжуватися високою якістю при раціональному використанні сил і засобів.

Література:

1. Rachunkowość międzynarodowa. Praca zbiorowa pod redakcją Lecha Bednarskiego, Jerzego Gierusza. Polskie wydawnictwo Ekonomiczne S.A. Warszawa 2001, s. 282-285.
2. W.Bień, S.Skrzywan, E.Terebucha, Rachunkowość polska, PWE, Warszawa 1967.

УДК 631.115.

Сагайдак Р.А.,

к.е.н., доц. кафедри обліку і аудиту,
Чортківський інститут підприємництва і бізнесу,
Тернопільський національний економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ

В умовах ринку підприємства, інші господарські суб’єкти вступають в договірні відносини стосовно використання майна, грошових коштів, проведення комерційних операцій та інвестицій. Довіра в цих відносинах повинна підкріплюватися можливістю для всіх учасників економічних відносин отримувати та використовувати фінансову інформацію. Достовірність такої інформації підтверджується незалежним аудитором. Власники, а насамперед акціонери, а також кредитори, не мають можливості самостійно переконатися в тому, що всі операції підприємства законні і правильно відображені у бухгалтерському обліку та звітності, тому що не мають ні доступу до облікових записів, ні відповідного досвіду, і через те мають потребу в послугах аудиторів.

Окремі методичні прийоми контролю розкриті в роботах вітчизняних вчених: М.Т.Білухи, Ф.Ф.Бутинця, Н.І.Дорош, М.В.Романіва, В.Я.Савченка,